



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS  
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Tradus și revizuit de IER (ier.gov.ro)

**CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI**

SECȚIA A TREIA

**CAUZA S.C. UZINEXPORT S.A. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI**

*(Cererea nr. 43807/06)*

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

31 martie 2015

**DEFINITIVĂ**

**30.06.2015**

*Hotărârea a rămas definitivă în temeiul art. 44 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.*

**În cauza S.C. Uzinexport S.A. împotriva României,**

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Luis López Guerra,

Ján Šikuta,

Dragoljub Popović,

Johannes Silvis,

Valeriu Grițco,

Iulia Antoanella Motoc, *judecători*,

și Stephen Phillips, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 10 martie 2015,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

**PROCEDURA**

1. La originea cauzei se află cererea nr. 43807/06 îndreptată împotriva României prin care o societate comercială de drept român, S.C. Uzinexport S.A. („reclamanta”), a sesizat Curtea la 19 octombrie 2006 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamanta a fost reprezentată de domnul M. Nicolaide, președintele acesteia. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamanta se plânge de atingerea adusă dreptului său la un proces echitabil prin respingerea unei cereri de acordare a dobânzilor pentru plata cu întârziere a unei creanțe de către stat.

4. La 6 mai 2011, cererea a fost comunicată Guvernului.

**ÎN FAPT****I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamanta, S.C. Uzinexport S.A., este o societate comercială de drept român cu sediul la București.

6. În anii 1980, reclamanta, societate cu capital de stat la acea vreme, a construit o fabrică de ciment în Egipt.

7. La începutul anilor 1990, Ministerul Finanțelor Publice a vândut unor terți o parte a creanțelor a căror titulară era reclamanta, în urma realizării

lucrărilor de construcție a fabricii de ciment. Prețul acestei cesionări era inferior celui care ar fi corespuns plății creanțelor în cauză conform prevederilor contractului inițial.

8. În 1997, reclamanta a fost privatizată și întregul capital a fost transferat unor investitori privați.

9. Considerându-se prejudiciată prin vânzarea creanțelor, reclamanta a introdus două acțiuni în despăgubire împotriva Ministerului Finanțelor Publice. Prin două sentințe, din 31 mai 1999 și din 1 februarie 2000, Tribunalul București a admis acțiunile și a obligat ministerul la plata de daune-interese în sumă totală de aproximativ 20 milioane de dolari americani (USD). În urma apelului ministerului, aceste sentințe au fost confirmate prin două decizii definitive din 26 noiembrie 1999 și din 23 iunie 2000 ale Curții de Apel București.

10. La 4 august 2003, ministerul a plătit suma stabilită prin sentința din 31 mai 1999. Suma stabilită prin sentința din 1 februarie 2000 a fost plătită în două tranșe, la 13 august 2003 și la 2 iunie 2004.

11. Prin acțiunea introdusă la 11 februarie 2005, reclamanta a solicitat obligarea ministerului la plata dobânzilor pentru plata cu întârziere a sumelor stabilite prin sentințele sus-menționate.

12. Cererea a făcut obiectul a două dosare diferite, primul referitor la executarea sentinței din 31 mai 1999 și al doilea în legătură cu sentința din 1 februarie 2000. Reclamanta a depus la al doilea dosar concluzii care prezentau faptul că doctrina și practica, cea mai veche decizie datând din 1981, considerau în unanimitate că dobânzile erau datorate pentru fiecare zi de întârziere.

13. Cu privire la primul dosar, prin decizia definitivă din 24 octombrie 2006, secția comercială a Înaltei Curți de Casație și Justiție a admis acțiunea. Apreciind că dobânzile erau „prestații succesive“, a aplicat art. 12 din Decretul nr. 167/1958, considerând că acestea erau datorate pentru fiecare zi de întârziere până la plata creanței. Referitor la dreptul de a le pretinde, Înalta Curte a apreciat că fiecare zi de întârziere ducea la deschiderea unui nou termen de prescripție de trei ani. Ținând seama de data introducerii acțiunii – 11 februarie 2005 – Înalta Curte a concluzionat că pentru perioada dintre 11 februarie 2002 și 4 august 2003, data plății creanței, reclamanta avea dreptul la dobânzi de întârziere.

14. Cu privire la al doilea dosar, prin decizia definitivă din 23 mai 2006, secția comercială a Înaltei Curți a respins cererea, considerând că dreptul de a solicita dobânzi de întârziere era prescris. În aplicarea art. 1 din Decretul nr. 167/1958, aceasta a considerat că dreptul la dobânzi era accesoriu creanței stabilite prin sentința din 1 februarie 2000. A concluzionat că dreptul de a solicita dobânzi era supus aceluiași termen de prescripție ca și creanța principală, și anume trei ani de la data la care devenise definitivă sentința de stabilire a acesteia.

## II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

15. Articolele relevante ale Decretului nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă prevăd:

### **Articolul 1**

„Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii.”

### **Articolul 3**

„Termenul prescripției este de 3 ani [...].”

### **Articolul 7**

„Prescripția începe să curgă de la data când se naște dreptul la acțiune sau dreptul de a cere executarea silită.”

### **Articolul 12**

„În cazul când un debitor este obligat la prestațiuni succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare din aceste prestațiuni se stinge printr-o prescripție deosebită.”

16. Răspunzând la o solicitare de informații adresată de Guvern, președintele secției comerciale a Înaltei Curți de Casație și Justiție expune, în scrisoarea din 14 septembrie 2011, faptul că doctrina și jurisprudența sunt unanime în a considera că dobânzile pentru întârziere constituie „prestațiuni succesive“ cărora li se aplică termenul de prescripție prevăzut la art. 12 din Decretul nr. 167/1958, distinct de cel aplicabil creanței principale. Menționează, drept exemplu, mai multe decizii ale secției comerciale a acestei instanțe pronunțate între 2007 și 2011 care ilustrează aplicarea acestui articol în cazul cererilor de plată a dobânzilor pentru întârziere.

17. Într-o decizie pronunțată în 2003, secția comercială a Înaltei Curți hotărâse deja că: „obligația de plată a dobânzii este succesivă și are caracter independent, aplicându-se regula stabilită de art. 12 din Decretul nr. 167/1958, conform căreia pentru fiecare termen va exista un nou început al cursului prescripției.” (Decizia nr. 1746 din 21 martie 2003 publicată în *Buletinul Jurisprudenței, Culegere de decizii pe anul 2003*, Editura C.H. Beck, 2005, p. 298).

## ÎN DREPT

### I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

18. Societatea reclamantă se plânge de o atingere adusă principiului securității juridice ca urmare a respingerii acțiunii sale prin decizia definitivă din 23 mai 2006 a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Invocă art. 6 § 1 din Convenție care prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...].”

#### A. Cu privire la admisibilitate

19. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. De altfel, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

#### B. Cu privire la fond

##### 1. Argumentele părților

20. Reclamanta se plânge de respingerea cererii sale de acordare a dobânzii pentru întârziere, considerând arbitrară aplicarea art. 1 din Decretul nr. 167/1958 în cazul său. Din perspectiva jurisprudenței constante a instanțelor naționale, consideră că decizia din 23 mai 2006 a Înaltei Curți aduce atingere principiului securității raporturilor juridice.

21. Guvernul admite că decizia din 23 mai 2006 reprezintă o îndepărtare izolată de la jurisprudență. Apreciază că, totuși, Curtea nu ar trebui să se substituie instanțelor naționale, cărora le revine sarcina de a interpreta și aplica legislația internă în baza puterii acestora de apreciere.

##### 2. Motivarea Curții

###### a) Principii generale

22. Curtea reamintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, nu are sarcina de a se substitui instanțelor interne. În special, nu îi revine sarcina de a se pronunța cu privire la erorile de fapt sau de drept despre care se pretinde că au fost comise de o instanță internă, sau de a substitui propria sa apreciere celei formulate de instanțele interne, decât dacă și în măsura în care aceste erori ar fi putut aduce atingere drepturilor și libertăților garantate de

Convenție [*García Ruiz împotriva Spaniei* (MC), nr. 30544/96, pct. 28–29, CEDO 1999–I].

23. În hotărârea Marii Camere pronunțată în cauza *Nejdet Şahin și Perihan Şahin împotriva Turciei* (nr. 13279/05, pct. 52, 53 și 58, 20 octombrie 2011), Curtea a avut ocazia să se pronunțe asupra necesității de a stabili în ce condiții contradicțiile din jurisprudența unei instanțe naționale supreme aduc atingere cerințelor procesului echitabil prevăzut la art. 6 § 1 din Convenție. A reamintit și că o evoluție a jurisprudenței nu este, în sine, contrară bunei administrări a justiției în măsura în care lipsa unei abordări dinamice și evolutive ar fi de natură a împiedica orice modificare sau îmbunătățire.

24. În aceeași hotărâre, Curtea a reamintit că dreptul la un proces echitabil trebuie interpretat în cadrul preambulului Convenției, care enunță preeminența dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante. Or unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este reprezentat de principiul securității raporturilor juridice [*Brumărescu împotriva României* (MC), nr. 28342/95, pct. 61, CEDO 1999-VII].

25. În această privință, a subliniat importanța instituirii de mecanisme care să fie în măsură să asigure coerența practicii în cadrul instanțelor și uniformizarea jurisprudenței și obligația statelor contractante de a-și organiza sistemul judiciar astfel încât să se evite pronunțarea unor hotărâri divergente (*Nejdet Şahin și Perihan Şahin*, citată anterior, pct.55).

#### **b) Aplicarea acestor principii în speță**

26. Curtea reține că decizia pronunțată la 23 mai 2006 de Înalta Curte nu se încadrează într-o jurisprudență divergentă care putea exista în cadrul acestei instanțe, ci reprezenta, așa cum recunoaște Guvernul, o îndepărtare cu totul singulară în raport cu practica proprie a Înaltei Curți și a celorlalte instanțe interne.

27. Curtea constată că art. 12 din Decretul nr. 167/1958 dispune că pentru fiecare prestație succesivă curge un nou termen de prescripție. Jurisprudența constantă a instanțelor interne, inclusiv cea a Înaltei Curți (supra, pct. 16 și 17), consideră că dobânzile pentru întârziere constituie prestații succesive, al căror termen de prescripție este, în consecință, diferit de cel al creanței principale. Aplicarea acestui articol în cazul reclamantei era, prin urmare, previzibilă. De altfel, într-un litigiu care opunea aceleași părți, Înalta Curte a admis o cerere similară a reclamantei (supra, pct. 13).

28. Prin urmare, decizia din 23 mai 2006 a Înaltei Curți, care a respins cererea reclamantei ca urmare a împlinirii termenului de prescripție, apare ca fiind diametral opusă Decretului nr. 167/1958, așa cum a fost interpretat de însăși respectiva instanță și prin jurisprudența constantă a celorlalte instanțe. A eliminat orice posibilitate ca reclamata să obțină daune-interese pentru plata cu întârziere de către stat a creanței al cărei titular era aceasta în temeiul sentinței din 1 februarie 2000.

29. Desigur, posibilitatea unor divergențe în jurisprudență este, în mod natural, inerentă oricărui sistem judiciar care se bazează pe un ansamblu de instanțe de fond având autoritate în jurisdicția lor teritorială. Cu toate acestea, rolul unei instanțe supreme este tocmai de a soluționa aceste contradicții [*Zielinski și Pradal și Gonzalez și alții împotriva Franței* (MC), nr. 24846/94 și 34165/96 până la 34173/96, pct. 59, CEDO 1999-VII].

30. Or, atunci când cea mai înaltă instanță se află la originea unor decizii contradictorii care nu se întemeiază pe niciun motiv valabil, aceasta devine ea însăși o sursă de incertitudine juridică. O asemenea situație este de natură să submineze încrederea publicului în sistemul judiciar, aducând astfel atingere principiului securității juridice [*Beian împotriva României* (nr. 1), nr. 30658/05, pct. 39, CEDO 2007-V (extrase)].

31. În speță, respectul care trebuie acordat autonomiei de care se bucură autoritățile judiciare naționale în exercitarea puterii lor de interpretare față de dreptul intern nu poate să aibă vreo incidență, deoarece Guvernul recunoaște că decizia din 23 mai 2006 era contrară legislației interne, practicii proprii a Înaltei Curți și celei a celorlalte instanțe interne. Curtea subliniază că nici Înalta Curte și nici Guvernul nu au prezentat niciun argument care să justifice faptul că decizia în litigiu constituia o evoluție în raport cu jurisprudența invocată de reclamantă sau că se întemeia pe fapte

diferite care ar fi permis o abordare opusă.

32. Aceste elemente sunt suficiente pentru Curte ca să concluzioneze că aplicarea art. 1 din Decretul nr. 167/1958 în speță era arbitrară și aducea atingere principiului securității raporturilor juridice din moment ce nimic nu permitea Înaltei Curți să concluzioneze că era tardivă cererea reclamantei, în prezența unei norme de drept și a unei jurisprudențe suficient de clare în sens contrar.

33. Prin urmare, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

## II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

34. Reclamanta se plânde de respingerea cererii sale de acordare a dobânzii pentru întârziere, în plus, din perspectiva art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

35. Guvernul contestă acest argument.

36. Curtea consideră că prezentul capăt de cerere este legat de cel examinat anterior și, prin urmare, trebuie să fie declarat admisibil.

37. Ținând seama de constatarea la care a ajuns în legătură cu încălcarea art. 6 § 1 din Convenție din cauza respingerii acțiunii de către Înalta Curte, care, fără să examineze fondul cererii, a concluzionat că aceasta era tardivă, Curtea apreciază că nu este necesar în cauză să examineze dacă a fost încălcată, în plus, prezenta dispoziție.

### III. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

#### 38. În conformitate cu art. 41 din Convenție:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

#### A. Prejudiciu

39. Reclamanta solicită repararea în integralitate a prejudiciului material pe care pretinde că l-a suferit ca urmare a respingerea cererii sale de acordare a dobânzii pentru întârziere. Potrivit calculului său, acest prejudiciu se ridică la 8 367 380 euro (EUR).

40. Guvernul subliniază că cererea reclamantei nu a fost examinată pe fond. În consecință, Guvernul consideră că redeschiderea procesului în temeiul dispozițiilor din Codul de procedură civilă ar reprezenta, după caz, un mod adecvat de a repara eventuala încălcare constatată. În acest sens, consideră că instanțele interne sunt cele mai în măsură să stabilească, în conformitate cu legislația românească și cu elementele de probă, dacă solicitarea reclamantei este fondată și, în cazul unui răspuns afirmativ, suma de reținut pentru dobânzile de întârziere.

41. Curtea observă că, atunci când constată încălcarea drepturilor unui reclamant, art. 509 alin. (10) din noul Cod de procedură civilă român permite revizuirea unui proces în plan intern pentru a remedia încălcarea Convenției. Acesta este cazul în speță, în care Curtea a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție ca urmare a nerespectării principiului securității raporturilor juridice. Având în vedere aceste circumstanțe, Curtea consideră că măsura de reparație cea mai potrivită pentru reclamantă ar fi rejudecarea sau redeschiderea, la cererea acesteia, a procesului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Sfrijan împotriva României*, nr. 20366/04, pct. 48, 22 noiembrie 2007). Prin urmare, nu este necesar să acorde reclamantei o sumă cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material.

#### B. Cheltuieli de judecată

42. De asemenea, reclamanta solicită 94 933 EUR pentru cheltuielile efectuate în fața instanțelor interne. Această sumă, pentru care prezintă o dovadă de plată, reprezintă taxele judiciare de timbru, calculate proporțional cu cuantumul dobânzii pentru întârziere solicitate.

43. Guvernul nu se opune ca o sumă corespunzătoare cheltuielilor necesare legate de procedura judiciară internă să fie acordată reclamantei, atunci când acestea sunt prezentate. Consideră totuși că nu există o legătură de cauzalitate



directă între cheltuielile de judecată din procedură și cererea prezentată în fața Curții.

44. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora.

45. Curtea constată în speță că cheltuielile de judecată solicitate au fost în mod real angajate de reclamantă pentru ca să-și apere dreptul la respectarea bunurilor proprii. În consecință, acordă în totalitate suma solicitată de reclamantă.

### **C. Dobânzi moratorii**

46. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

## **PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE**

1. *declară* cererea admisibilă;
2. *hotărăște* că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție;
3. *hotărăște* că nu este necesar să examineze capătul de cerere întemeiat pe art. 1 din Protocolul Nr. 1 la Convenție;
4. *hotărăște*
  - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data rămânării definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 94 933 EUR (nouăzeci și patru mii nouă sute treizeci și trei de euro), care trebuie convertită în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabil la data plății, pentru cheltuielile de judecată;
  - b) că, de la expirarea acestui termen și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
5. *respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 31 martie 2015,  
în temeiul art. 77 § 2 și § 3 din Regulament.

Stephen Phillips  
Grefier

Josep Casadevall  
Președinte